

DE
PORCIS SACRIS ET MYSTICIS
PRAEFATVS

AD
ORATIONEM ANNIVERSARIAM
BENEFICIO
ECCARDO-RICHTERIANO
SACRAM
OBSEQUIOSE
INVITAT
M. IO. GOTTL. BIDERMANN.
RECT.

FREIBERGAE,
Litteris SAM. FRIDER. BARTHELII.

CXLVI.

Ex litterarum sacrarum monumentis constat, Deum non solum certorum ciborum discrimina populo suo praecepisse, sed etiam animalium alia ad sacrificandum elegisse, alia repudiasse. Cuius instituti causas alii alias tradunt. Quidam enim liberrimum supremi Numinis voluntatem pro lege agnoscendam, eamque mirandam potius, quam rimandam esse, censent. Quae Petr. CVNAEI est sententia, hoc super argumento ita disputantis: a) *Longa in capite Levitici XI. exstat numeratio eorum animantium, quorum usu tactuque polluerentur Hebraei. Multa illuc in censu impurorum posita sunt, non naturae aut rationis dictamine, sed incerta Numinis voluntate. Itaque causas earum rerum exquirere, anceps est, nec ideo assequere. Quis enim nostrum tam arroganti fiducia est, ut, se posse ea explicare, existimet?* Alii summum legislatorem hoc praecepto fanitati populi sui prospexisse, arbitrantur, sicutque eum comunefecisse, ut sobrie viveret, mentemque ab omni impietate illibatam servaret. b) Alii autem Deum quaedam animalia comedi, et ad cultum sacrum adhiberi vetuisse, statuunt, ut a certis vitiis homines auocaret, ad quae inprimis proclives videbantur, foeditatem in porco, ignorantiam in noctua, rapinas in accipitre, salacitatem in cane, etc. detestans. c) Sed solidiores, grauiioresque suppetunt rationes, quibus diuinus legislator permotus alios cibos comedendos permisit, alios interdixit, et alia animalia munda, alia immunda pronuntiauit. Nam quoniam gentem Iudaicam in peculiis ceteris a populis separauerat, peculiaribus etiam legibus illa erat distinguenda. Audiamus Dominum ipsum loquentem: d) *Ego Dominus Deus vester vos a ceteris nationibus separaui: ergo et vos separatote iumentum mundum ab immundis, et auem puram ab impura, neque pollutote animas vestras, sed mibi sancti estote.* Praeterea idem Deus eundem populum hac ratione a profanis ritibus Aegyptiorum, quorum ex seruitute eum liberauerat, retrahere volebat, quod his indicat verbis: e) *ne animas vestras omni reptili inquinata, quia vos ex terra Aegypti eduxi, ut vos me deum coleretis.* Namque Aegyptios multa animalia abhorruisse, ex annalibus sacris intelligitur, ubi Pharaon, rex Aegypti, legitur Mosen aduocasse, eique permisisse, ut Israelitae Deo suo, sed suis in finibus, sacrificatum irent. Cui autem Moses respondit, commode hoc fieri non posse, quia ea sacra Deo suo ex mandato diuino essent facturi, quae Aegyptii detestarentur, quae si praesentibus his facerent, non posse, quin ab istis lapidarentur. f) Alia vero ad sacrificia adhibuisse eosdem, HERODOTVS copiose exponit. g)

Et

a) de republ. Hebr. L. II. c. 24.

b) Buddei Diff. de eo, quod Deo abominabile est. (Hal. 1694.) p. 22.

p. 118.

c) Spencer de Leg. Hebr. rit. L. I. c. VII.

VIII, 25 sqq.

d) Leu. XX, 24 sq.

e) Leu. XI, 44. 45.

f) Exod.

g) in Euterp. Cap. 45. p. 106.

Et horum in numero etiam porcum fuisse, idem scriptor eodem loco his verbis testatur: *Αγυπτιοι Ηλιω Σεληνη και Διονισω αυτη πανσεληνω vs θυστιν*, h. e. Aegyptii Soli, Lunae et Baccho ipso plenilunii tempore sues mactant. HORATIVS autem generatim omnes omnium nationum honestos socios hoc officium sequi, adfirmans, canit: h)

Vir bonus ille deos vel porco vel boue placat.

Porcum igitur hoc sensu sacrum adpellari posse, nemo fere negabit. Ab hoc enim animali primos homines immolandi bestias initium cepisse, OVIDIVS est auctor, his vsu illius religiosum innuens; l)

— — — *prima putatur*

hostia sus meruisse mori.

id quod alio loco verbis mutatis repetit: k)

Sus erat in pretio, caesa sue festa colebanti.

Et quidem geminam ob causam nonnisi certa animalia ad sacrificia deorum destinabantur: quia nimirum certis diis iniuisa et digna putabantur, quorum inimicus sanguis ad eorum aras profunderetur: aliis vero grata atque accepta existimabantur, quorum cruore illos placatum iri, censabant. Qua mente Baccho caper, capra Palladi, equus Marti, Neptuno tauri, Hecatae canes, etc. immolabantur, quod fabularum architecti multis verbis exponunt. Neque aliam fuisse causam, cur ab hominibus profanis etiam porci ad sacra facienda destinati fuerint, in compendio ostendemus, initium a CERERE ideo facturi, quia huic deae frequentissima sacrificia porcis mactatis sunt oblata. Haec vero frugum et annui proventus effectrix et conservatrix, nomen a *σπρ* h. e. *arando* nata, prima mortales vsu aratri et agri tractandi docuit. Quum vero Triptolemus, illius alumnus, initium agrorum colendorum fecisset, et porcus semina rostro eruisset, hic reum ad Cereris aram adductum eidem deae immolavit, quae non invita ab hoc hoste infenso iustissimam poenam sumsit. l) Confirmat hanc sententiam AELIANVS, his verbis: m) *Αθηναιοι εν τοις μυστηριοις καταθυσι τας vs και μολλα δικαιως λυμαινονται γαρ τα ληια και εισπρηθησεται πολλακις τες μεν καινες των φαχυων και εδεποτε ωραιες κατακλωσι, τες δε εξορυσσιν*. h. e. Athenienses in mysteriis iure sues immolant: perdunt enim segetes, et ex spicis illas saepe vastant, quae nondum ad maturitatem peruenerant, alias autem effodiunt. Idem suo suffragio OVIDIVS probat, porcum morte dignum iudicans, n)

— — — *quia semina pando*

cruerat rostro, spemque interceperat anni:

et iterum originem sacrificiorum suillorum expendens, ita canit: o)

Prima

h) L. I. Ep. 16. 58.
Fab. 277.
o) Fast. I. 349.

i) Met. XV. 111.
m) de animal. L. X. c. 16.

k) Fast. VI. 179.
l) Hygin.
n) Metam. XV, 111.

Prima Ceres auidae gauisa est sanguine porcae,

Vlta suas merita caede nocentis oper.

Nam sata vere nouo teneris lactentia sulcis

Eruta fetigerae comperit ore suis.

Inprimis autem grauidam porcam Cereri gratissimam fuisse, scriptores vno ore confitentur. Ita enim OVIDIVS agricolas admonet: p)

Vana laborantes si fallant vota coloni,

Accipiat grauidae tunc suis exta Ceres.

et alio loco: q)

Placentur frugum matres Tellusque, Ceresque,

farre suo grauidae visceribusque suis.

Qua mente numi complures in memoriam largae messis cusi fuerunt, inter quos ille typis expressus adhuc prostat, r) quem C. Vibius fieri iussit, in quo Ceres manibus taedam tenens, vt filiam Proserpinam a Plutone raptam quae- rat, ante pedes autem porcam habens. Eiusdem fere argumenti est gemma elegantissimè caelata, quam GORIVS cum posteritate communicauit, s) in qua porca porcellos lactans conspicitur. Neque vero illi ertant, qui putant, Cereri porcas easque praegnantes boni ominis causa, ad fertilitatem agro- rum comparandam, fuisse immolatas. Audiamus OVIDIVM: t)

Nunc grauidum pecus est, grauidae quoque semine terrae

Telluri plenae victima plena datur.

Consentit PHVRNVTVS: u) *Θυσίαν ὡς ἐγκυμονας Δημητῆρι πανν ὀμειως, τὸ πολυγονον καὶ εὐστολληπτον καὶ τελεσφορον παρισταντες*, h. e. immolare sues praegnantes, admodum sit conuenienter, nempe propter terrae fertilitatem et fruges facile maturescendas. Singularem autem causam AELIANVS in medium adfert, cur Cereri sues sacrificentur, ita disputans: w) *ἔπει τε σίτησ σπαρεντος ἔπαγασι τὰς ἀγέλας ἀντων, αἱ δὲ πα- τέσι τὰς πυρες, καὶ ἐν ὕδατι τὴν γῆν ὠθεῖον, ἵνα μὴ ἐμβίος καὶ μὴ ὑπο- ταν ὀνειδῶν ἀναλαθῆι*; h. e. postquam sementem fecerunt, porcorum greges adducere solent ad conculcanda semina, et in terram profundiore et humi- diorem deprimenda, vt hac quasi occasione terrae obducta mancant, neque ab auibis rapiantur.

Quum vero Ceres et Tellus vnum idemque sint Numen, siquidem, OVIDIO teste, x)

Officium commune Ceres Tellusque tuentur;

Haec praebet causam frugibus, illa locum:

Telluri

p) ex Pont. Lib. IX 40. q) Fast. I. 671. r) *Vaillant* Famil. Rom. Tom. II. Tab. CXLVI. p. 541. s) Inscrip't. Antiqu. Graec. et Rom. quae extant in eisdem Vibibus Errat. P. I. Tab. VI. fig. 2. t) Fast. IV. 671. u) de natur. Deor. p. 243. v) de animal. L. X. cap. 16. x) Fast. I. 670.

Telluri idem honor addicebatur, quo Ceres ornabatur, quod testimonio
HORATII confirmatur, ad eos prouocantis, qui

*cum sociis operum et pueris et coniuge foeta
Tellurem porca, et Syluamum lacte piabant. y)*

Et quia alio nomine Ceres etiam *Bona Dea* cognominabatur, sacrificia
quoque porcis maclatis illi facta fuisse, *IVVENALIS* docet, canens; z)

*Inde Bonam tenerae placent abdomine porcae
Et magno cratera Deam.*

Quamuis autem sacra Cereri faciendâ vnius generis non essent: in singulis
tamen porcus illi caedebatur. In Eleusiniis enim mysteriis porcus mysti-
cus primum locum tenebat, cuius mentionem Aristophanes semel atque
iterum facit. a) Imo cruore illius sedilia templi tincta fuisse, Scholiastes
eiusdem comici his verbis indicat: b) *ἑωδατων δι Αθηναιοι σφαζεν δελ-
Φακα, και βραινεν τας καθεδρας τω αιματι αυτης εις τιμην της Δημητηρος,*
h. e. Athenienses solebant paruum porcum sacrificare, et cathedras illius san-
guine linere in Cereris honorem. Alia sacra huic Deae faciendâ Ambarvalia
erant, eo consilio instituta, vt vberimus agrorum prouentus ab ea adiuua-
retur. Ad quae obeunda *VIRGILIUS* agricolam his verbis excitat: c)

*cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret,
terque nouas circum felix eat hostia fruges.*

Quem locum *SERVIVS* recte ita explicat: felix, id est, *secunda hostia,*
quae porca grauida fieri consueuerat. Et talis hostia porca praecidanea sin-
gulari nomine insigniebatur, quia piaculi gratia ante fruges metendas Cereri
immolabatur, cuius rationem et ritum *CATO* prolixis verbis exponit. d)
Non autem solum ad lustrandos agros, sed etiam ad manes eorum placan-
dos, qui in bello occubuerant, porcos maclabant. Id quod exemplo Aeneae
constat, qui, Mezentio occiso, quum victor Pallantis mortui corpus magno
pompaie apparatu ad Euandri urbem remitteret, iusta eidem hac solemnita-
tate persoluebat: e)

*Setigerasque sues, raptasque ex omnibus agris
in flammam iugulant pecudes.*

Huc illa etiam sacrificia referenda videntur, quum aliquis sui purgandi
caussa propter caedem factam porcellum maclaret, vt sacerdos illius san-
guine manus rei lauaret. Quem ritum *APOLLONIVS* Rhodius his
verbis describit: f)

*πρωτα μεν ἀτρεπτοιο λυτηριον ἦγε Φοινοιο
τειναμενη καδυπερθε σνος τεκος, ἡς ἐτι μαζοι*

πλημυ-

y) L. II Epist. I. 142.
Aet. III. Sc. III. 25.
re rustic. Cap. I. 34.

z) Sat. II, 86.

b) ad l. c.

c) Aet. XI. 188 sqq.

a) Aet. III. Sc. I. 17. et

c) Georg. I, 343.

d) de

f) Argon. L. IV. 104 sqq.

πλημυρον λοχηως εκ υηδους, αιματι χειρας
 τεγγεν επιμυγεσαι δεσην, h. e. sacerdos femina desuper porcel-
 lum adducens, cuius ubera adhuc ex utero grauido turgebant, abscissa cer-
 vice manus (rei) ungebat. Quae verba Scholiastes hoc commentario illu-
 strat: Λυθηριον το καθαρσιον λεγει, ο εστι χειριδιον μικρον, οπερ οι αγγιζοντες
 δυσωντες τας χειρας τε αγγιζομενε τω αιματι αυτη βερεχσω, h. e. λυθη-
 ριον piaculum indicat, quod est porcus minor, quod sese purgaturi sacrifi-
 cant, et manus hominis purgandi sanguine illius madefaciunt.

Plures vero deos et deas porcum sacrum pro sacrificio accepisse,
 idoneis testimoniis potest probari. Nam Ioui, deorum maximo, hoc ani-
 mal, et quidem masculini sexus, immolatum fuisse, THEOCRITVS
 docet, monens: g)

Ζημι επιβεξου καθυπερτερω αρτενα χοιρον, h. e. summo Ioui ma-
 ctari decet porcum masculum. Neque minus eiusdem coniugi Iunoni eun-
 dem cultum fuisse praestitum, VIRGILIUS non dissimulat, narrans,
 quid Aeneas fecerit, quum felici omine in suam incurreret; h)

*candida per syluam cum foetu concolor albo
 procubuit, viridique in littore conspicitur sur:
 quam pius Aeneas merito tibi, maxima Iuno,
 maclat, sacra ferens, et cum grege sistit ad aram.*

Diis autem Laribus etiam hoc animal, eam ob causam pro sacrificio obla-
 tum fuisse, quia ad ciborum delicias et ad escam domesticam adhibetur,
 quibus familiam nostram abundare, optamus, HORATIO teste discimus,
 qui Phidilae adfirmat, se gratissimum Diis officium praestitutam,

*si thure placarit vel horna
 fruge Lares, auidaue porca. i)*

alio autem loco k) homini insania liberato suadet, vt

— — immolet aquis
 hic porcum Laribus.

Nam homines insanos et Furiis agitados hoc sacrificio sanatos fuisse, ex
 PLAVTO constat, l) vbi Menaechmus ex Cylyndro quaerit: quibus pro-
 titis hic veniunt porci sacres, vt insanus ille pietur? et iterum: m) rem diui-
 nam faciam Laribus, nam sunt domi agni et porci sacres. Neque diis Geniis
 hunc honorem displicuisse, HORATIO docet, n) amicum, quem ad
 conuiuium inuitabat, his compellans:

— — — cras Genium mero
 curabis et porco bimestri.

Imo ipsi Veneri suam fuisse immolatam, et quidem eam ob causam, quod,
 caesa

g) in Hercul. pary. Idyl. XXXI. 97.

od. 23.

k) L. II. Sat. III. 164.

m) in Rudent. Act. IV. Sc. 6.

h) Aen. VIII. 81 sqq.

i) L. III.

l) Menaechm. Act. II. Sc. 2.

n) L. III. od. 17.

caesa hac victima, caedem Adonidis, quem impense amauerat, se hoc modo vlciferi putabat, et STRABO adfirmat, o) et EVSTATIIVS, p) ita disputat: Τη Ἀφροδίτη ὡς ἔδνετο, καλίστη παρ' Ἀργείοις, παρ' οἷς καὶ ἕσθη τὰ Ὑψηλοῦ, h. e. Venori sus sacrificabatur, maxime apud Arginos, apud quos etiam festum celebrabatur, ὕψηλοῦ adpellatum.

His igitur Numinibus, quorum in gratiam et honorem porcus olim fuit immolatus, indicatis, restat, vt paucis etiam de tempore et occasione quaeramus, vbi et quo consilio porci olim fuerint sacris vsibus addicti? Ex iis vero, quae iam diximus, intelligitur, porcos variis locis et diuersis temporibus inferuisse. Nam carnes huius animalis diebus solemnibus destinatas fuisse, OVIDIIVS testatur: q)

sus erat in pretio, et caesa suae festa colebant.

cui IUVENALIS suffragatur, nitales epulas ita describens: r)

Moris erat quondam, festis seruare diebus

Sicci terga suis, rara pendentia cratae,

Et natalitium cognatis ponere lardum.

Praecipue vero hoc animal ad lustrationes destinatum fuisse, ex eo adparet, quod PAVSANIAS omnem porcum χοιρον ἐπιτηδειον προς καθαρισμον, h. e. necessarium ad expiationes adpellat, s) AESCHYLVS vero sacrificia nomine καθαρισμων χοιροκτονων, lustrationum caesis porcis factarum comprehendit. t) Praeterea antiquos reges et summae dignitatis viros olim in Hetruria nuptiarum auspicia hoc sacrificio initiasse, VARRO docet, u). Porcis mactatis etiam foedera inita et confirmata fuisse, exemplo Romuli, et Sabinorum regis, Tatii, VIRGILIIVS probat, w) qui conciliati

armati Iouis ante aras, paterasque tenentes

stabant, et caesa iungebant foedera porca.

Theatra autem et conciones publicas porco olim fuisse expiata, POLLVX his verbis indicat: x) ἑκαθαιρον χοιριδοις μικροῖς τὴν ἐκκλησιαν καὶ τὸ θεατρον. Et hoc quidem expiandi officio functos Perisliarchos dictos fuisse, teste SVIDA docemur; y) ἔθος ἦν Ἀθηνησι, καθαιρειν τὴν ἐκκλησιαν καὶ τὰ θεατρα, καὶ ὅπως τὰς τῶν δημοσίων συνόδων μικροῖς παννυχοῖς, ὅπερ ὀνομαζον Καθαρισμοῦ. Τὸτο δὲ ἔποιον οἱ λεγομενοι περισταρχοι. h. e. more erat receptum Athenis, coetum, theatra et generatim omnes populi conciones paruis porcellis expiare, quae solemnitas καθαρισμοῦ dicebatur. Hoc vero facientes Perisliarchi audiebant.

Quae

- o) Geogr. L. IX. p) in Homer. Iliad. l. q) Fast. VI, 179. r) Sat. XI, 83. s) Lib. IV, cap. 17. t) in Eum. p. 283. u) de re rust. II, 4. 9. vv) Aen. VIII, 640. x) Onomast. L. VIII, c. IX, 24. y) Voc. Καθαρισμοῦ.

Quae quum ita sint, nemo non videt, quo sensu porci ab hominibus profanis et profanorum deorum cultoribus sacri vel etiam mystici fuerint appellati, quod postremum cognomen non solum ab Aristophane locis supra allegatis, sed etiam a TIBVLLO adhibetur, a quo adducitur

hostia de plena mystica porcus bara. z)

Quo super loco ea legi merentur, quae MVRETVS est commentatus. a) Quo vero maiori in pretio apud homines profanos porcus erat; eo vehementiori odio Iudaei hoc animal prosequuntur, quippe a cuius usu et esu Deus illos non solum dehortatus erat, b) sed etiam eos grauitur obiurgauerat, qui porcis sese inquinabant, c) Et idem praeceptum Talmud repetit, his verbis conceptum; d) לא יבדל ישראל הזרים בכל מקום h. e. *Israelita nullo loco porcos educato.* Et IUVENALIS mores Iudaeorum perstringens, hoc imprimis nomine eos notat, quod c)

non distare putant humana carne suillam.

Sed plura hanc in rem addere chartae angustia non permittit. Quare ad id veniamus, quod officium scribendi nobis imperauit. Hoc vero orationem indicat, quae in memoriam anniuersariam beneficii ECCARDO-RICHTERIANI publice est habenda, quod iis scholae nostrae alumnis quotidie victu laborali prospicit, qui ad eam familiam vel cognatione vel affinitate referuntur. Et quia gravissimi gymnasii nostri domini INSPECTORES et CVRATORES, tanta fide hanc munificentiam adhuc conseruant et tuentur, quanta sedulitate Administrator officio suo fungitur, hi iuuenes alimentarii in hac rerum angustia et annonae caritate bene intelligunt, quantum pretium huic liberalitati sit statuendum. Hac mente et DEO et PATRONIS honoratissimis meritas gratias persoluet adolescens ex profapia Eccardo-Richteriana oriundus, et adhuc beneficentia illa fruens,

CARL HENR. LINGKIVS,

Freiberg.

qui praedictiones et ominationes, quae nostra aetate et venditantur, et iactitantur, in memoriam reuocans, *de vanitate et futilitate vaticinationum* sermone Latino perorabit. Ut igitur nouo beneficio scholam nostram deuinciatis, rogamus, PATRONI et FAVTORES honoratissimi, ne cras ante meridiem hora nona audita, auditorium nostrum vestra beneuola praesentia cohonestare nolitis. P. P. Freib. MDCCLXXII.

d. XV. Iun.

z) L. I. El. 10. a) Var. Lect. L. III. c. 7. b) Lev. XI, 7. Deut. XIV; 8.
c) Ies. LXVI, 4. LXVI, 3. 17. d) in Tract. כבא קמא Cap. VII. §. 7.
e) Sat. XIV. 98.

Yb 627

ULB Halle

001 508 164

3

(811148)

TA → OL

DE
PORCIS SACRIS ET MYSTICIS
PRAEFATVS

AD
ORATIONEM ANNIVERSARIAM
BENEFICIO
ECCARDO-RICHTERIANO
SACRAM
OBSEQUIOSE
INVITAT
M. IO. GOTTL. BIDERMANN.
RECT.

FREIBERGAE,
Litteris SAM. FRIDER. BARTHELII.

CXLVI.

